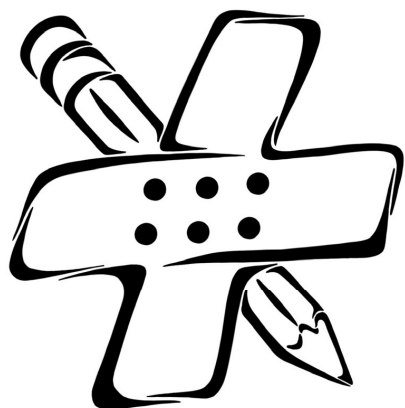

GPF 2023 – Yleislääkäripäivät 24.11.2023

Tehokkaan päätöksenteon taktiikka

Lääkärikouluttaja
Minna Halinen

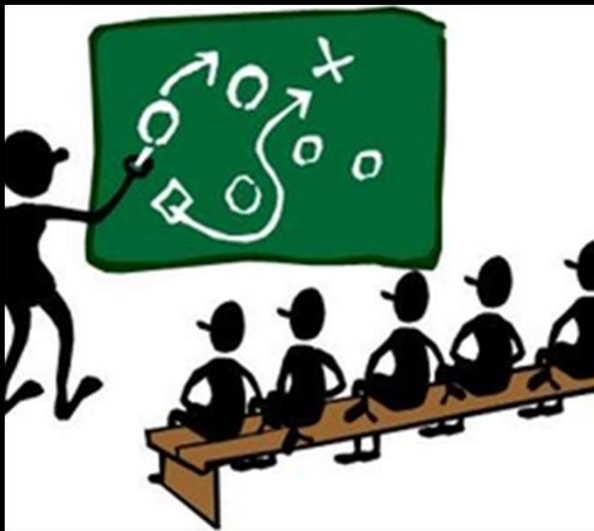
2023

- Esittelyni 😊
- Minna HALINEN, LL
- Yleislääketieteen erikoislääkärikouluttaja
- HUS Akuutti Meilahti, osastonlääkäri
- Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus, koulutusylilääkäri
- Potilasvakuutuskeskus asiantuntijalääkäri
- Tohtorikoulutettava Turun Yliopisto

Sidonnaisuudet kahden vuoden ajalta

- **Yleislääketieteen erikoislääkäri 2018**
- **Akuuttilääketieteen eval**
- **Lääkärikouluttajan erityispätevyys 2021**
- **Tarveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyys 2022**
- **Päätoimi**
 - Osatonlääkäri HUS Akuutti 8/2017 alkaen
- **Sivutoimet**
 - Asiantuntijalääkäri Potilasvakuutuskeskuksessa (PVK), yleislääketiede ja akuuttilääketiede 4/2016 alkaen
 - Asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämiskeskus, osa-aikainen koulutuslilääkäri ja tutkija
 - Yleislääkäri Mehiläinen vastaanotot
- **Kehitystyö**
 - Yleislääketieteen koulutus yhteispäivystyksissä: YPPK Yhteispäivystyksen peruskoulu
 - Yhteispäivystyksen työnjako, prosessit sekä Hoidon Tarpeen Arvio
 - Perustason pientraumojen hoito ja työnjako sekä ohjeet
 - Uuden maan päivystysapu, lääketieteellinen asiantuntija
 - Perusterveydenhuollon ja yhteispäivystysten välisen yhteistyön kehittäminen HUS-alueella
- **Koulutustoiminta**
 - Luentopalkkiot Lääkäriliitto, NLY, Anoa Kuntakumppani, GPF
 - Duodecim webinaarit, Aesculapius potilastapaukset, Duodecim Terveyskirjasto artikkelit
- **Toiminta terveydenhuollon ohjaukseen pyrkivissä hankkeissa**
 - Pääkaupunkiseudun murtumien hoidon yhtenäistämistyöryhmän jäsen
- **Muut sidonnaisuudet**
 - Tutkimusapurahat Lääkäriliitto ja Turun Yliopisto

Sisältö

- Päätöksenteko
- Mitä hyvään päätöksentekoon tarvitaan
- Mihin päätöksenteko vaikuttaa kliinisessä työssä
- Eri moodit päätöksenteossa
- Päätöksenteon tuki- ja häiriötekijät käytännössä
- Työkalut ja taktiikka eri potilastilanteissa

Possibilities

Possibility

Possibility

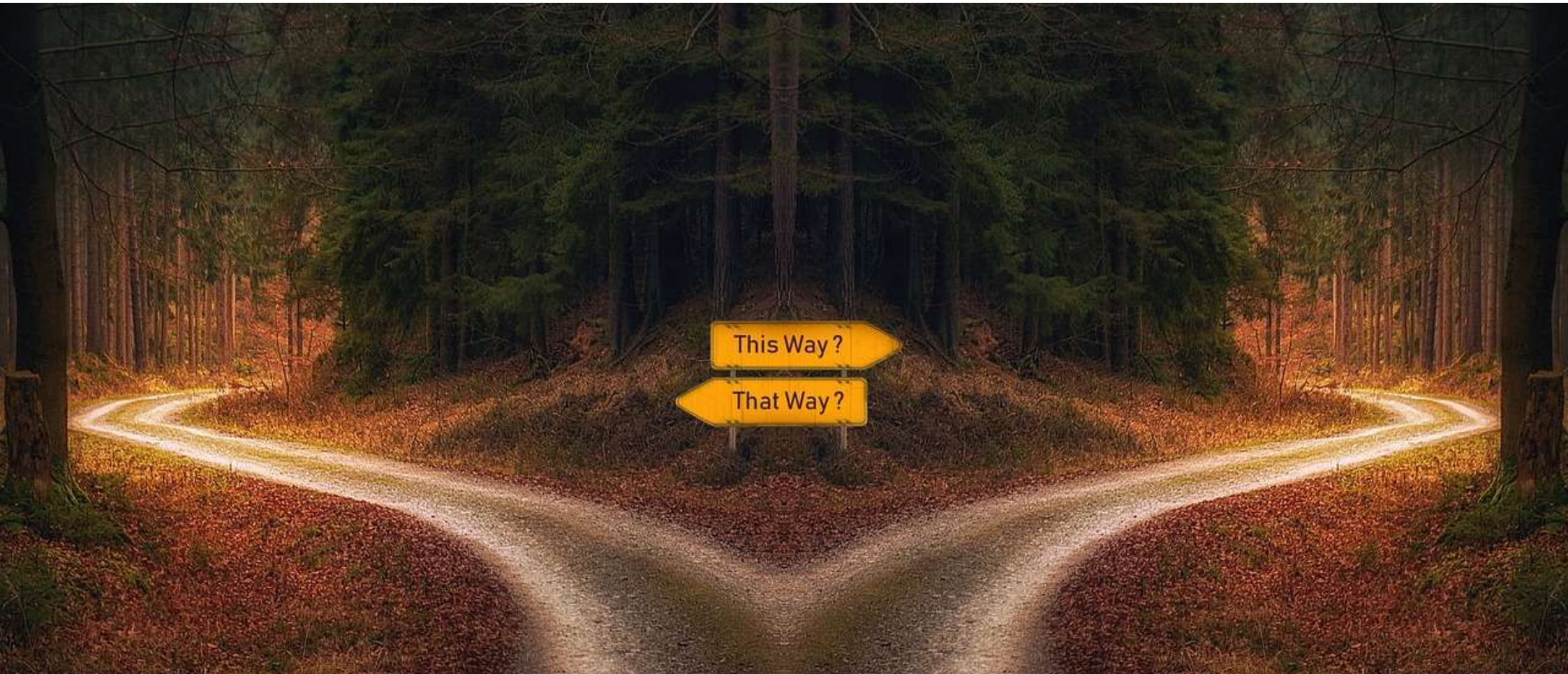
Possibility

Possibility

Possibility

Päätöksenteko

Mitä tarvitaan?

Päätös?

Mihin vaikuttaa?

Päätöksentekoon tarvitaan:

- Realistista itseluottamusta
- Itsetietoisuus (biases ym)
- Avoin mieli vaihtoehdoille
- Potilaan roolin ymmärtäminen
- "irti päästämisen psykologia"
- Epävarmuuden sietäminen
- Virheen mahdollisuuden tiedostaminen

Mihin kaikkeen päätöksentekokykyysi vaikuttaa?

- Potilaan hoidon eteneminen
- Yli/alidiagnostiikka
- Ruuhkautuminen
- Potilasturvallisuus
- Potilastyytyväisyys
- Kustannukset
- Työhyvinvointi

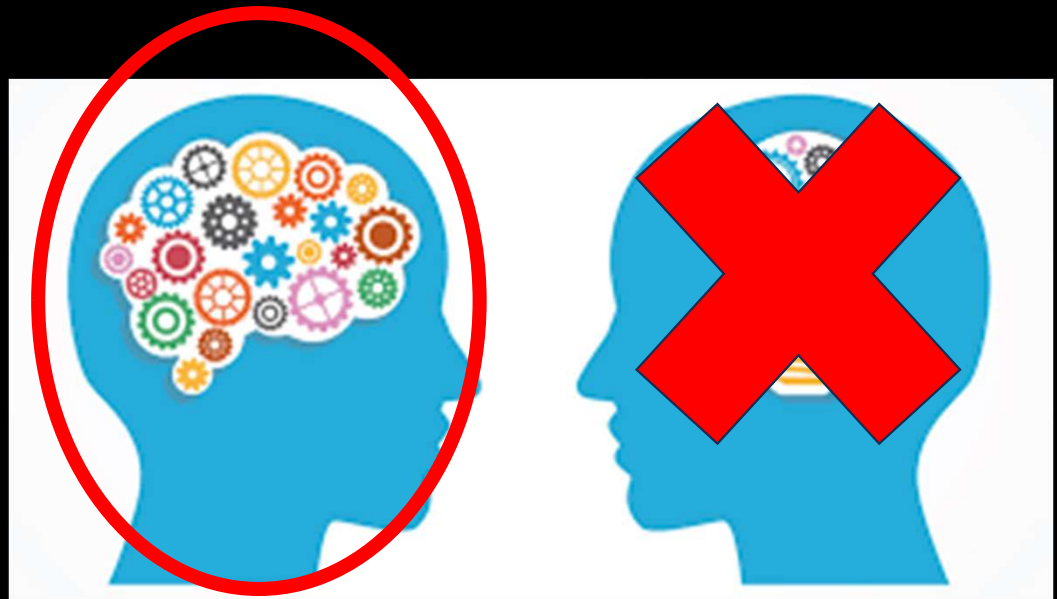
Eri moodit
kliinisessä
päätöksenteossa

Hämähäkin verkko- tai mustekala -ajattelu

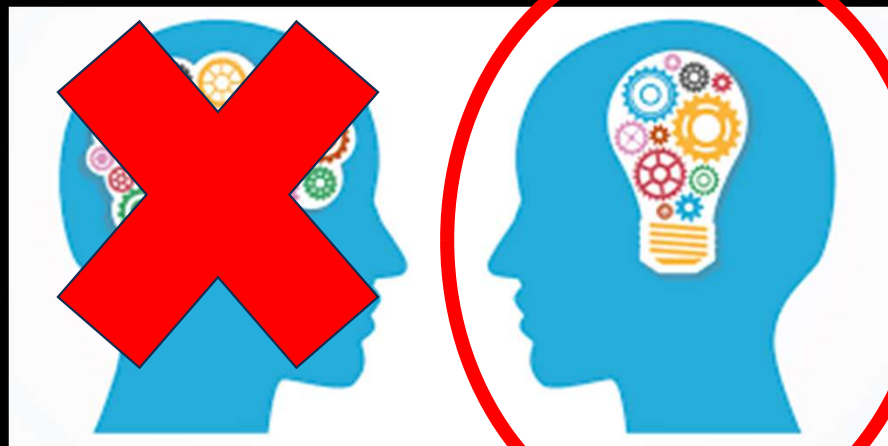
Toimii

- Yleislääkärin avovastaanotolla
 - Kotihoidon lääkäriellä
 - Geriatrilla
 - Psykiatrialla
 - Fysiatrialla
 - Vuodeosastolla
 - You name it
- (Tarvittaessa päivystyksessä)

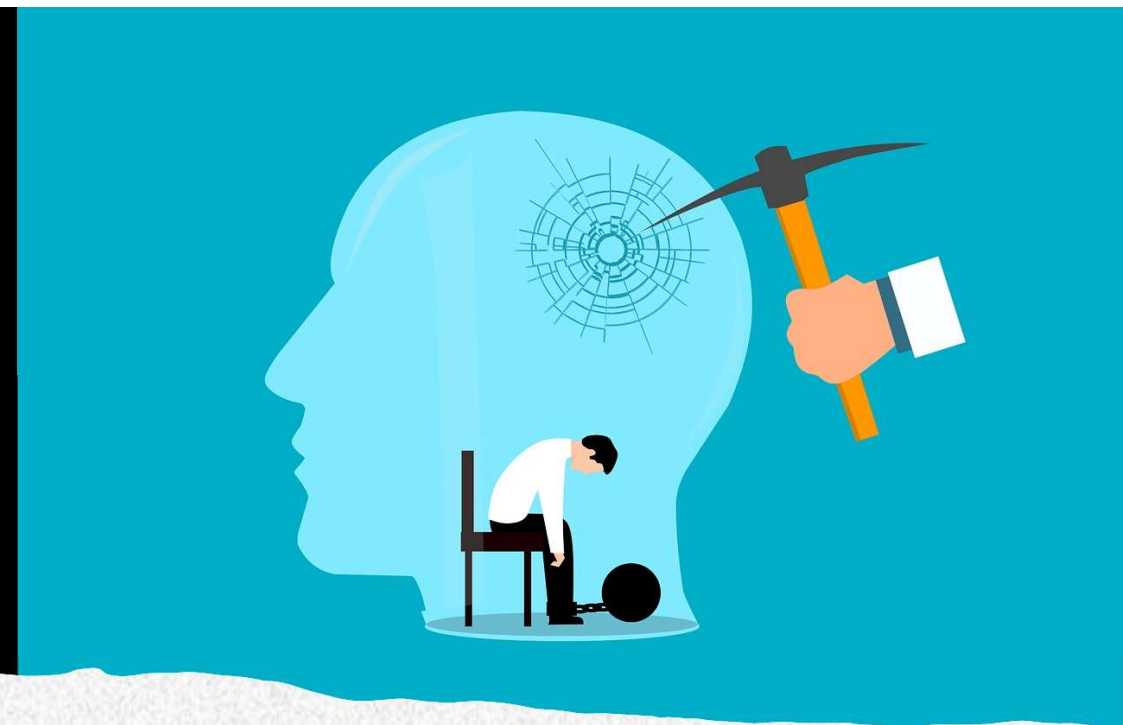

Kapea-alainen kohdennettu ajattelu

Toimii

- Kun ratkaistavana on selkeä päivistysongelma
- Kun olet suppean spesialiteetin hommissa
- Kun hoidat kokonaisuutta itse ja pyydät erikoisalakonsultaatiota suppealta erikoisalalta

Päätöksenteon tuki- ja
häiriötekijöiden huomioiminen
käytännössä

Missä
mennään –
tunnista
tilanteesi ja
tunteesi!

Suojauksia

- Sopiva osaamistaso tehtävään nähden
- Oman osaamisen rajojen tiedostus
- Realistinen käsitys mahdollisuuksista
- Realistinen nöyryys – ei nöyristely
- Tahtotila perehtyä ja oppia uutta
- Muiden ammattilaisten arvostaminen
- Omien tunteiden tunnistaminen
- Jokaisen ihmisen tasavertainen kunnioittaminen

Riskejä

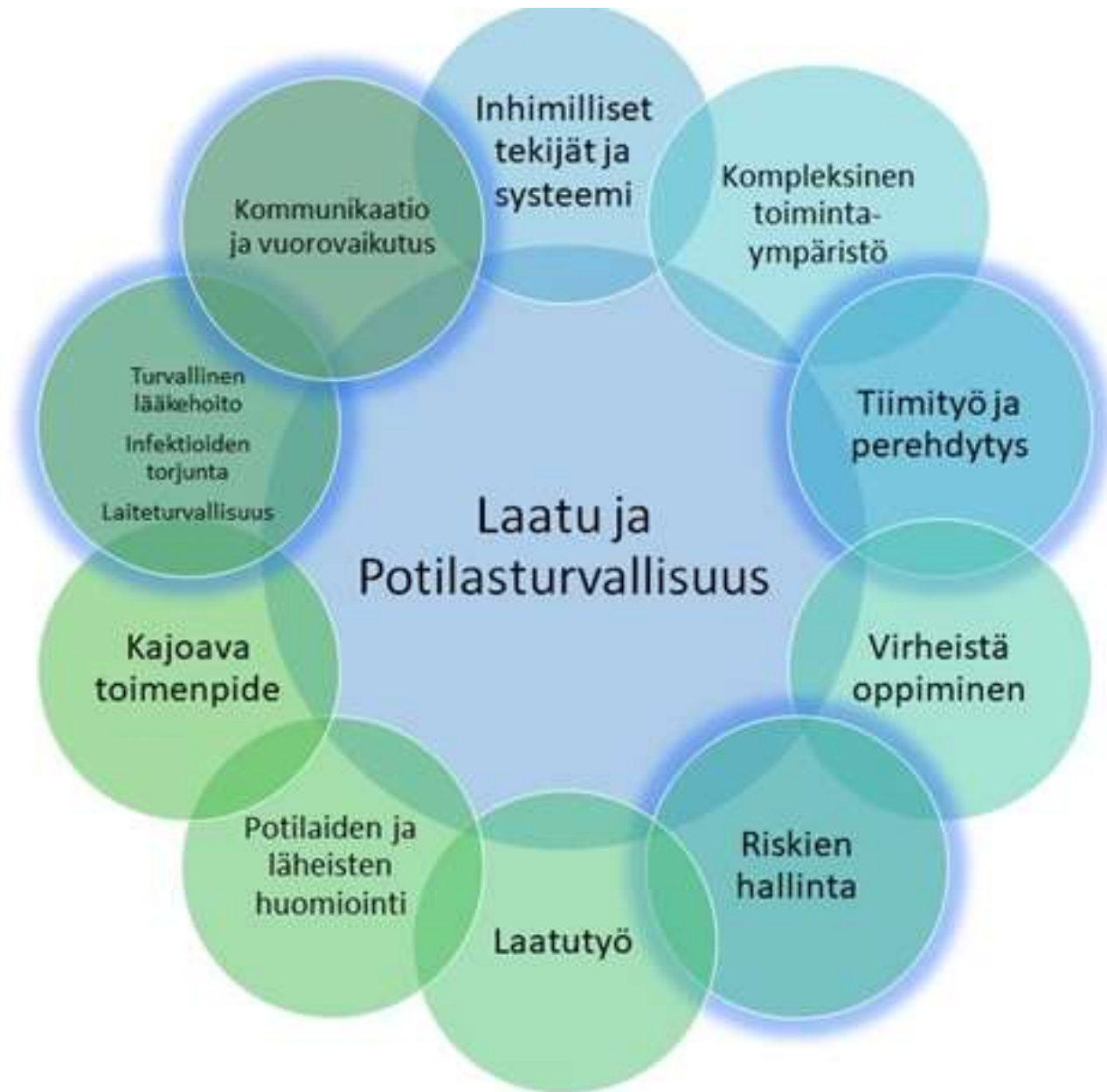
- Kyvyttömyys tunnistaa oma osaamistaso
- Liian suuret odotukset
- Vaikeus pyytää apua
- Vahva "oikeassa olemisen" uskomus
- Ristiriidat työpaikalla
- Väsymys-uupumus
- Epäonnistumisen pelko ja epävarmuus
- Mielen terveysongelmat
- Lääkkeet, päihteet

Työkaluja ja
taktiikkaa

Yleistä:
Tavoite ei ole täydellisyys, vaan riittävän hyvä ja ammattistandardin täyttävä potilasturvallinen prosessi.

WHO Patient Safety Curriculum
guide 2011

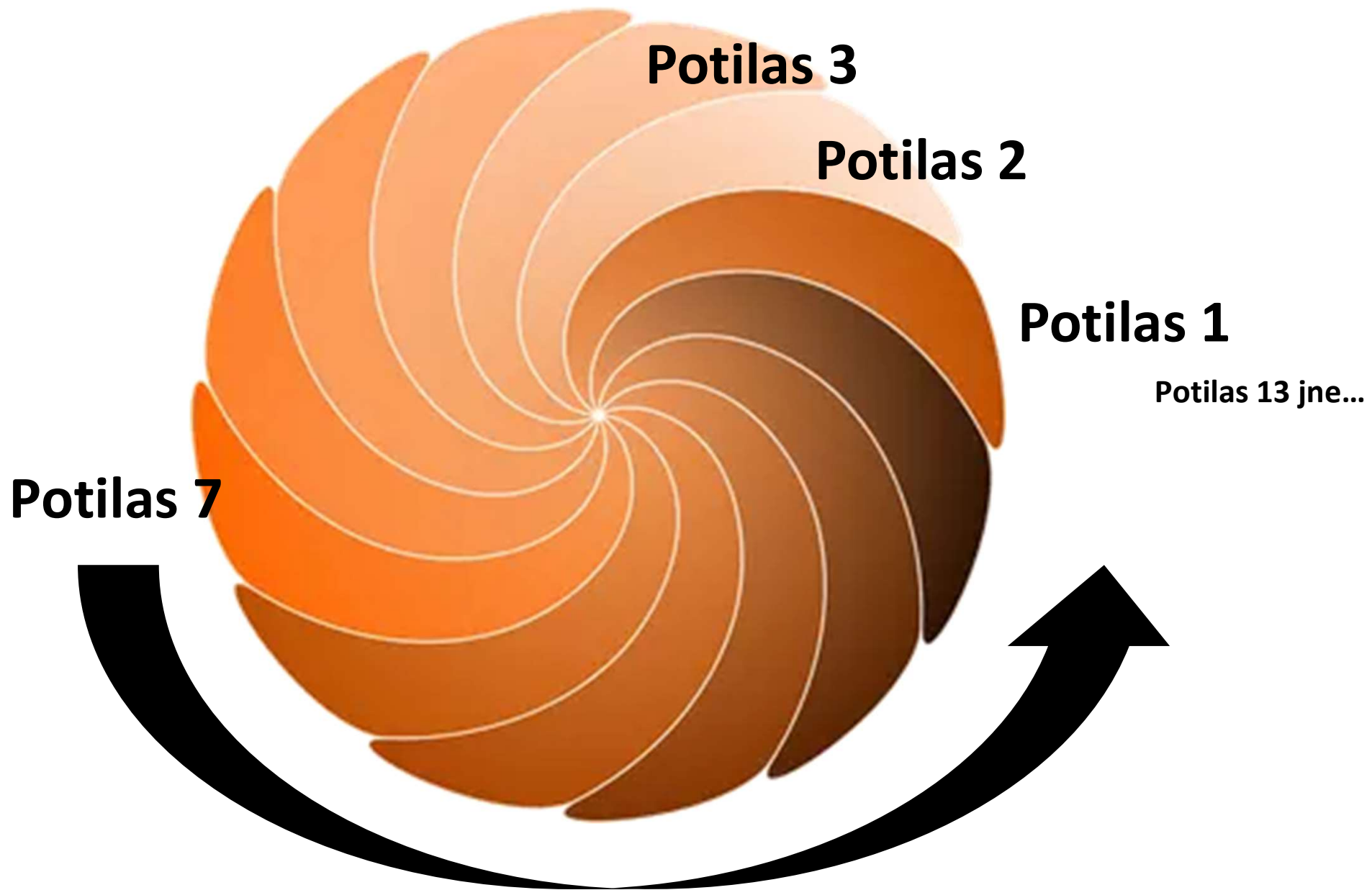
Ajankäytön haasteet

- Kokenut laaja-alaisesti ajatteleva yleislääkäri
- Kokematon pedantti uran alkuvaiheen lääkäri

Potilas 1

Potilas 2

Avovastanoton työkalut

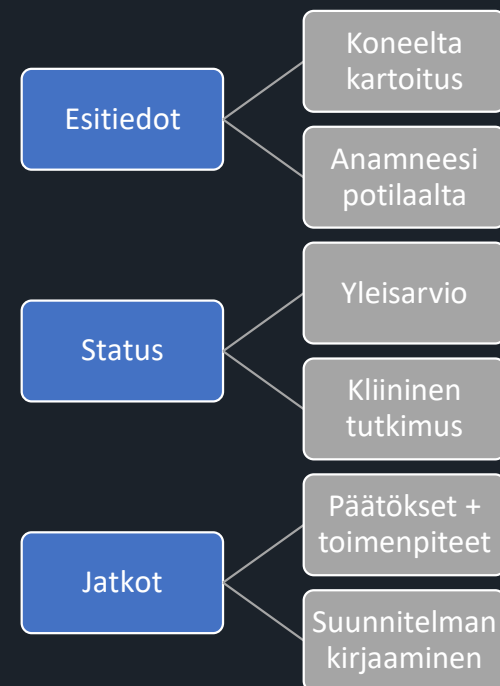
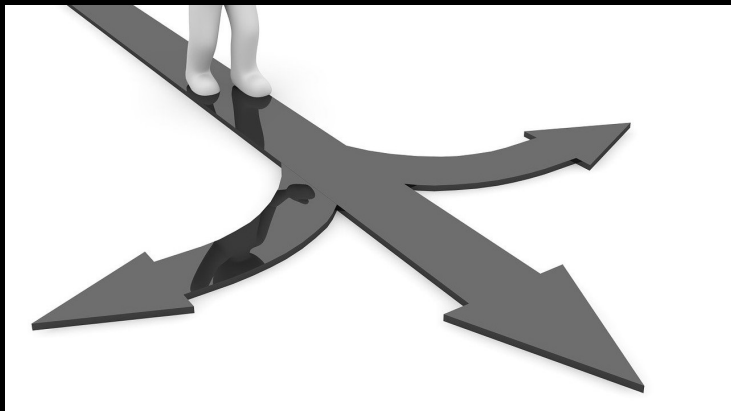
Avovastanoton työkalut: Ennakointi

- Perehdy vain suppeasti etukäteen
- Päätä alustavasti tavoitteesi
- Varaudu yllätyksiin
- Informoi ja vuorovaikuta
- Hyväksy faktat
- Mikä on tärkeintä potilaalle juuri nyt?
- Kirjaa ytimekkäästi
- Valitse ”missiosi”
- Kysy itseltäsi saiko punaisen langan ?

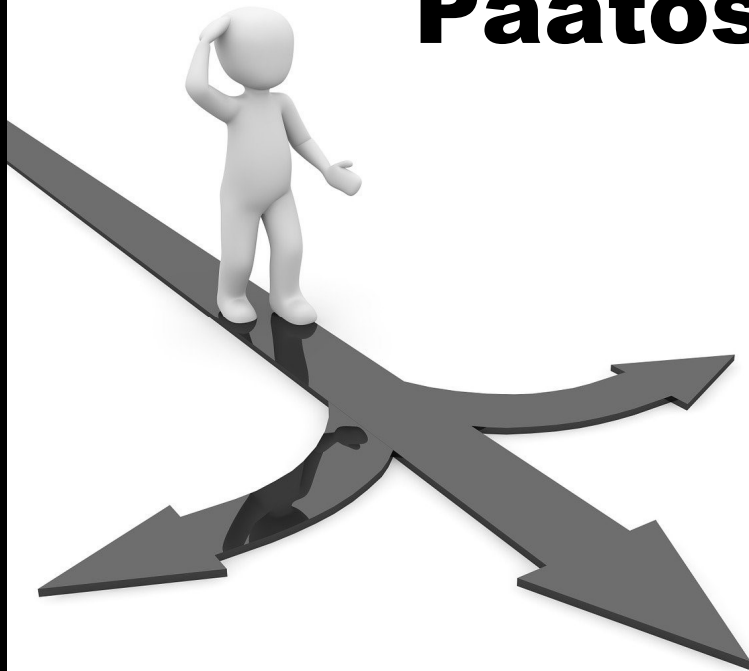

Avovastanoton työkalut

- Sisäistä käytettävissä oleva aika
- Jaa kontaktisi ajallisesti lohkoihin
- Perehtyminen - haastattelu – tutkimus – yhteenveto ja jatkosuunnitelma
- Kerro potilaalle tämä suunnitelma ääneen ja kerro montako asiaa on mahdollista tässä tapaamisessa käsitellä (realistisesti 1-3)
- Jäsennä tekstisi siten, että käsittelemättä jääneet asiat tulevat esiin suunnitelmassa
- Muista se, että et ole epäonnistunut, vaikka aika loppuisi kesken

Päätös

Esitiedot

PÄÄTÖS: mikä kartoitus riittää

PÄÄTÖS: rajata potilaan anamneesia

Status

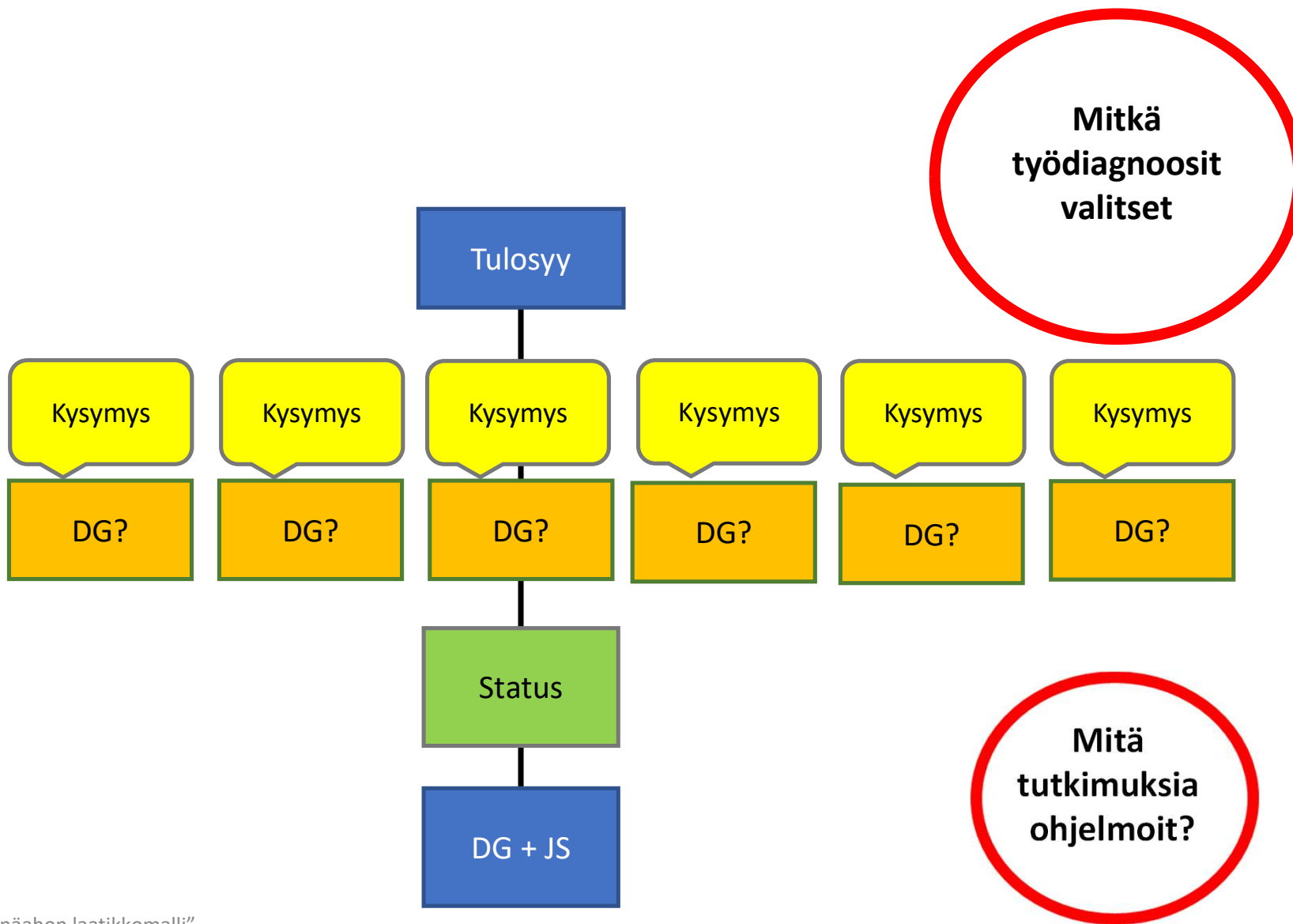
PÄÄTÖS: jättää jotain tutkimatta

PÄÄTÖS: tutkia jotain lisää

Jatkot

PÄÄTÖS: mitä tutkimuksia tehdään

PÄÄTÖS: miten prosessi etenee

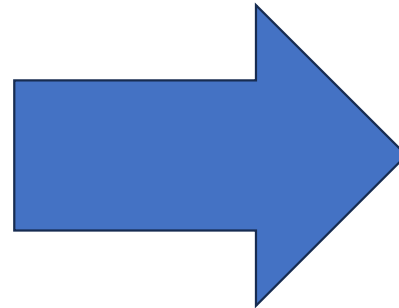

Tulosyyt varauskirjalla:

- **selkäkipu**
- **näppylä**
- **ahdistus**

Potilas kertoo vielä yhden tulosyyn:

- **TYKYTYYS**
- **selkäkipu**
- **näppylä**
- **ahdistus**

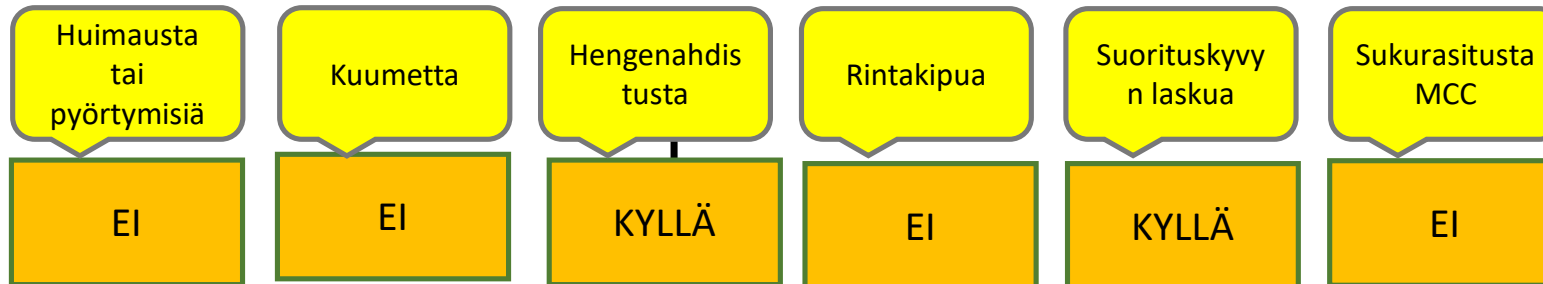

Riskiarvio + päätös

Tulosyyt:
-sydämentykytys
-selkäkipu
-näppylä
-ahdistus

Sydämentykytystä
72v nainen

Mitä ei saa
missata?

Auskultaatiot, raajastatus

Ohjelmoidaan verikokeita ja sydänfilmi,
uusi vastaanottoaika
-mitä vielä tänään?

Päivystyksen työkalut

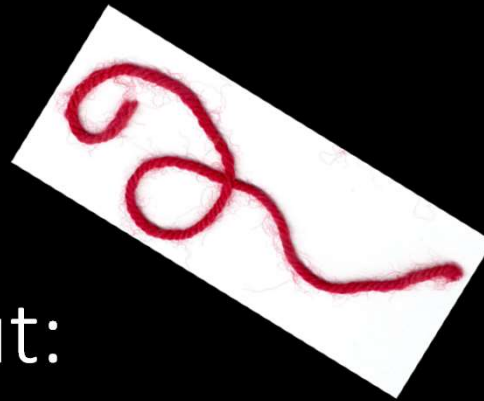
Päivystyksen työkalut: UUSI TYÖPISTE aloita näistä

- Perehdy työpisteesi perusasioihin, potilasjärjestelmään ja työtapoihin
- Selvitä kuka on ensisijainen konsulttisi
- Selvitä mitä ohjeita noudatat esim. traumojen hoidossa
- Tutustu vuoron alussa hoitajiin, jotka ovat töissä kanssasi
- Pidä huoli, että olet syönyt ja levännyt
- Yritä tyhjentää mielesi muista asioista
- Muista, että sinun ei tarvitse tietää vastauksia kaikkiin kysymyksiin
- selvitä ja konsultoi!

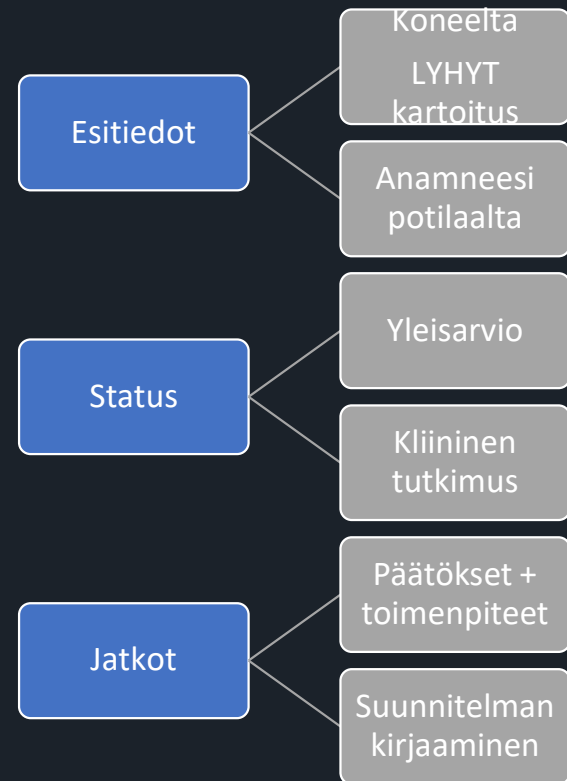
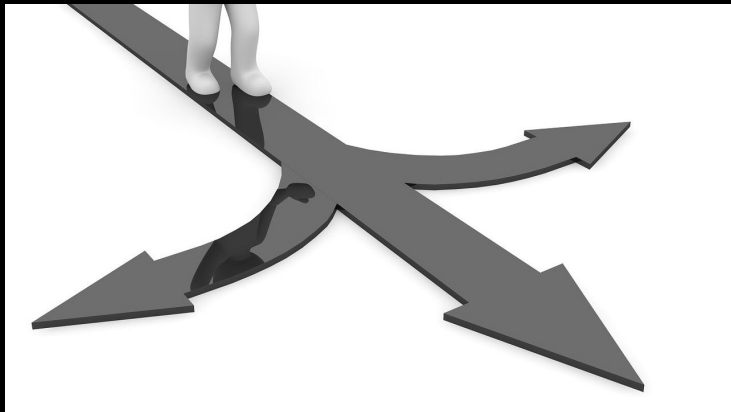
Päivystyksen työkalut: TUTTU TYÖPISTE

- Kirkasta itsellesi, MIKÄ on nyt päivystyksellinen ongelma
- Mieti, onko kyseessä todennäköisesti vakava sairaus vai ei
- Poissuljetaan vakavimmat tarvittavalla laajuudella
- Tarvittaessa laajennetaan ajattelua
- Annetaan aina takaportti potilaalle jatkoon
- Informoidaan potilasta perusteellisesti
- Kirjataan huolellisesti
- Kysy itseltäsi saitako punaisen langan?

- EPÄILE
- TUNNISTA
- SELVITÄ
- OHJAA

Päätös

Esitiedot

KIRKASTA mikä juuri NYT on ongelma

PÄÄTÖS: rajata potilaan anamneesia

Status

PÄÄTÖS: jättää jotain tutkimatta

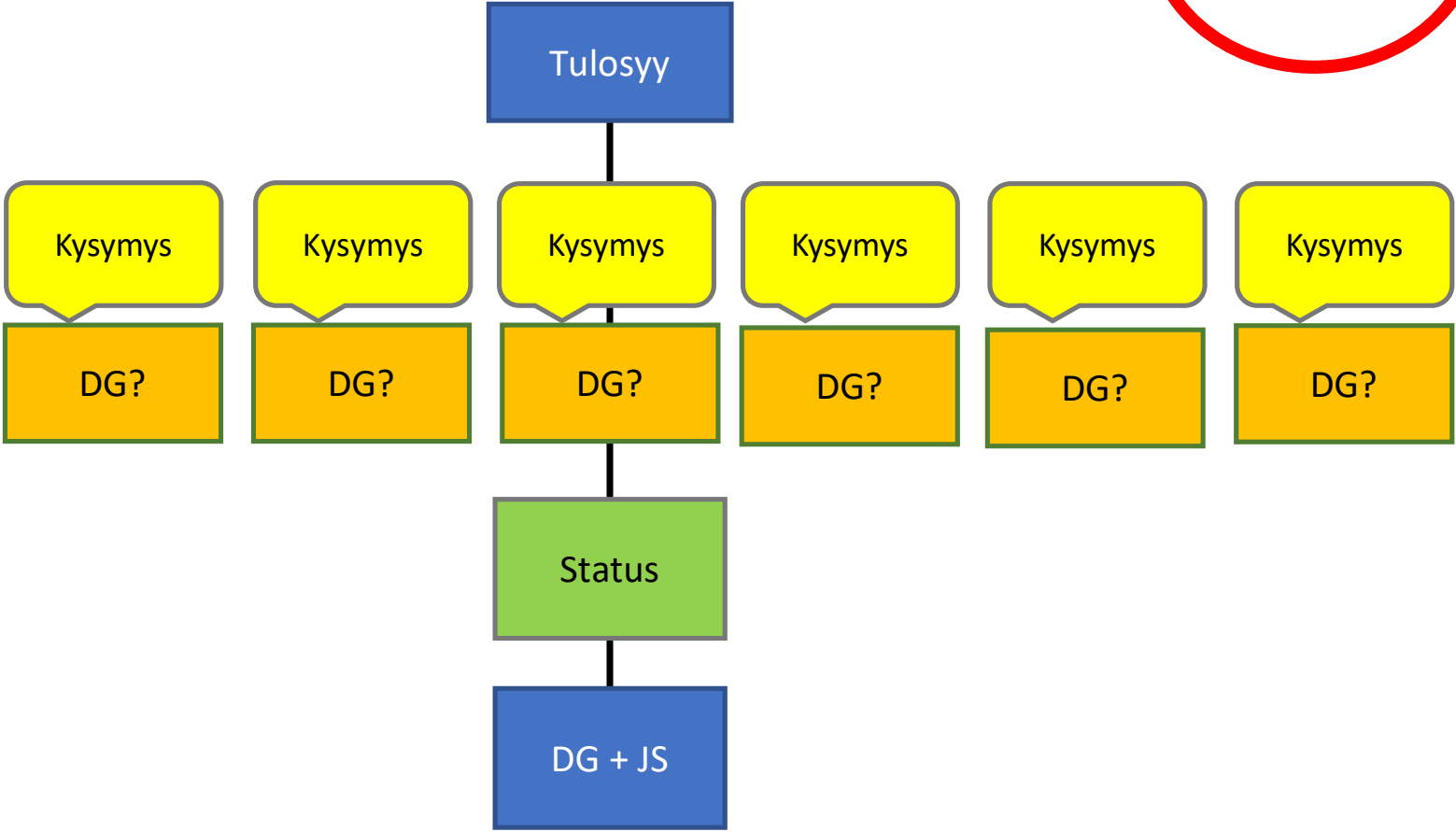
PÄÄTÖS kohdentaa päivystysasiaan

Jatkot

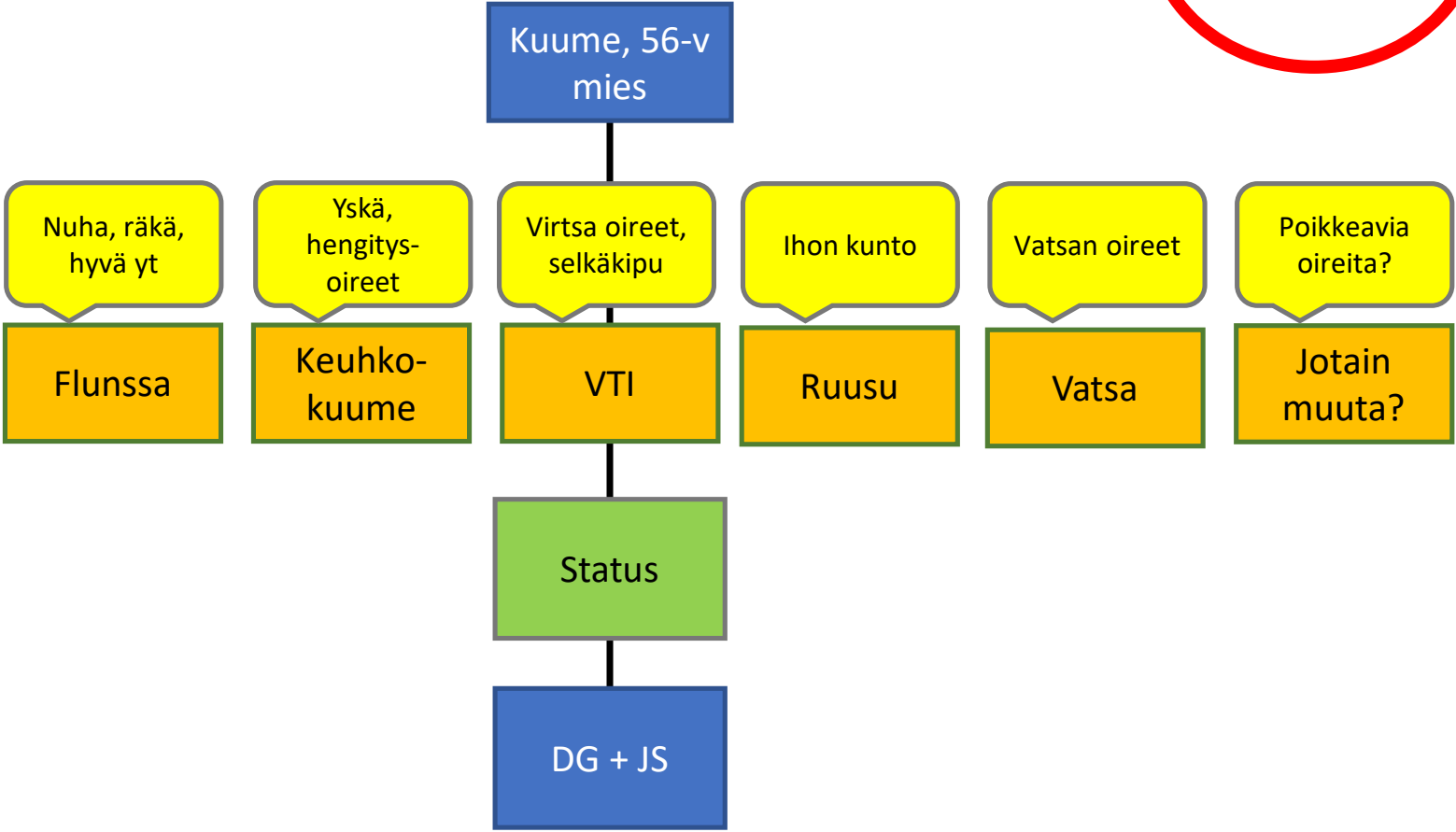
PÄÄTÖS: tarvitseeko sairaalaa vai ei

PÄÄTÖS: miten prosessi etenee

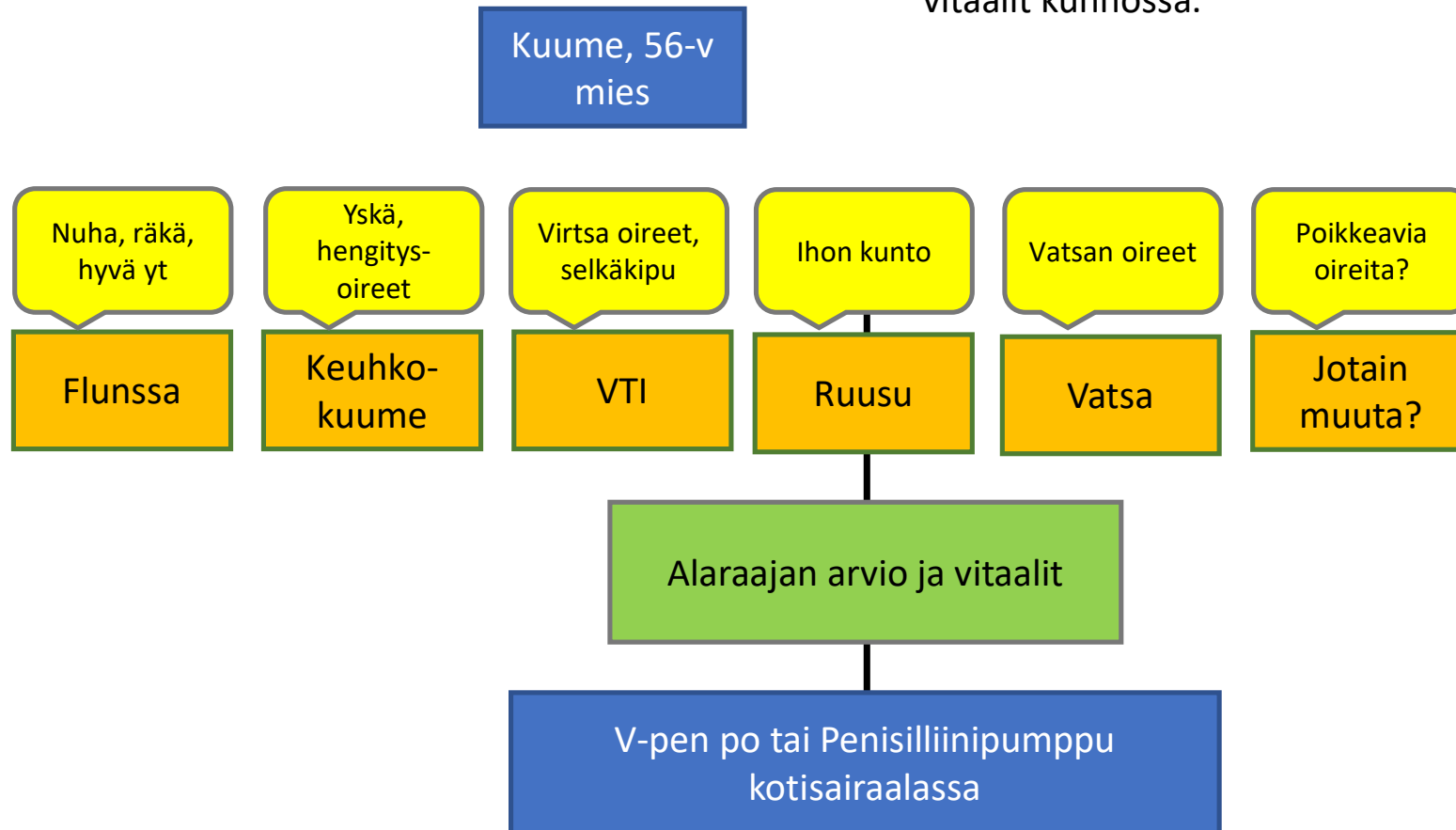
Mitä ei saa missata?

Mitä ei saa missata?

”Vasen sääri alkoi punoittaa 3 vrk sitten, eilen alkoi kuume 38,8. Kuume laskee ibuprofeenilla, vitaalit kunnossa.”

Sepsistä
ei saa
missata!

”Pahista”
ei saa
missata!

A B C D E

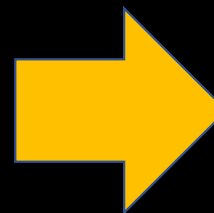
- Bakteri-infektio/sepsis
- AMI/uusi MCC-oire
- Meningiitti
- Stroke/muu uusi neurologinen oire
- GKIR katastroof/kirurgia vaativa
- Merkittävä murtuma

Oikea mindset on tärkeä, jos haluat
tehdä hyviä päätöksiä

Good job!

- Päätös on sinun parhaasi sillä hetkellä
- Tiedä mitä tiedät ja tiedä mitä et tiedä
- Myönnä vajavaisuutesi, olemme kaikki sitä
- Pysy totuudessa myös itsellesi
- Kun olet vuorovaikuttanut, olet onnistunut 😊

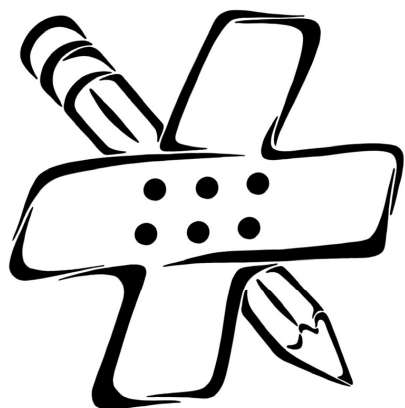
Dia 44

HM1

Halinen Minna; 3.5.2021

Lähteet

- Bijani, M., Abedi, S., Karimi, S., & Tehranineshat, B. (2021). H 8. Major challenges and barriers in clinical decision-making as perceived by emergency medical services personnel: a qualitative content analysis. *BMC Emergency Medicine*, 21(1), 1–12. <https://doi.org/10.1186/S12873-021-00408-4/TABLES/3>
- Berg, L. M., Källberg, A. S., Göransson, K. E., Östergren, J., Florin, J., & Ehrenberg, A. (2013). D 4. Interruptions in emergency department work: an observational and interview study. *BMJ Quality & Safety*, 22(8), 656–663. <https://doi.org/10.1136/BMJQS-2013-001967>
- Nuorilääkärilehti maaliskuu 2016: Terveyskeskustyön ajankäytön hallinnasta; Helin-Salmivaara, Walle

Lääkärikouluttaja
Minna Halinen

Kiitos mielenkiinnosta!

@minnahalinenyle

